

Радко ***РАДКОВ***

БЪЛГАРИЯ

Кой носи на рамо заветния сноп
и сплита косичник от жълта ръкойка?
Кой прави бунтовник от свития роб,
икона от селска девойка?
Кой хвърля в браздата цъфтящи звезди
и ражда мъже легендария?
Кой Левски и Ботев роди –
България!

Кошута ли пие от извор вода,
елен ли с клонати рога я размъща,
с очи я избистря, когато в беда
юнак от Балкан се завръща
и в струите кървава риза пере,
че пукнала пушка обжари я.
Кой с билки кръвта му ще спре –
България!

Когато на паметник хладния бронз
върл флаг с ятаган-полумесец загърля,
от старите църкви излиза Христос
и в пъкъла флага захвърля.
Защото си имаме две знамена,
едничък е стягът ни, стария,
с лъва в трикольор-светлина –
България!

Димящите турски окопи помни
и щурма на Одрин със “Шуми Марица”.
Поручика, паднал със сабя встрани,
на лоба с разперена птица.
Кой вдига пехотата прашна на щик,
кой с въглена жертвен обгаря я –
да хвръкне със страшния вик –
България!

Не искаш да колиш, тъй както те кла
на пътища лепкави зъл агарянин.
Ти майка дори на врага си била –
арапина с кон аждраханин.
Напет капитан бяла риза пере
през лютия мраз в януарія.
Кой няма за теб да умре,
България!

Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издава свещ. Лъчезар Лазаров, отговорни редактори Снежана Костадинова, Боян Балкански. С. Искрец
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg.**
Ползвани сайтове: https://liternet.bg/publish23/r_radkov/index.html

ISSN 2738-7798

Искри в Искрец словесното огниво. И сее във душата светлина. Сеяч е то на дефицитно слово, разнасящо човешка топлота.
П. Пеев

ИСКРИ

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Година III, брой 35, март , 2022 г.

За СВОБОДАТА - ВЕЧНО БЛАГОДАРНИ

През 1393 г. нашият народ беше „приживе погребан“ от Османските орди и светлината на Българската държава, на нейните вяра, култура и мощ бе загасена за цели петстотин години! Векове на мъки и борби, под чуждо владичество – лишени от най-милото човешко право – свободата. Векове, в които Европа и светът забравиха за поробена България и нейния народ!... Годините се нижат мъчително бавно. Поколения българи носят робския си хомот и умират в мрака с отворени очи, недочакали зората и лъчите на свободния ден. Столетие след столетие народът ни изнемогва под турския ятаган, който сече непреклонните християнски глави. Бяга, подгонен като животно, из непристъпните планински дебри и усои, из *„пещери и земни пропасти*“ но не губи вяра, нито пък надежда в милостивите и неведоми пътища Господни.

Цели пет века по-късно, в благодарствения адрес до Руския Цар Александр II – Освободител, екзарх Йосиф ще напише: *„България възкръсна! Камъкът, който няколко века покриваше приживе заровения български народ, се отвали!”*

Война донесе свободата! В нея, под бойните знамена, *„воюваха рамо до рамо руси, украинци, румънци и финландци – наши православни братя“*. **Тяхната пролята**, по бранните полета, **кръв има памет**! **И докато има българи** на земята, **те, на Трети март, винаги ще си спомнят скъпата братска саможертва!**

Четирите определени поста през годината, от които най-дълъг е Великият пост, са особено време за Православните християни… Време на молитва и грижа за ближния. От всичко написано за поста, сякаш между редовете звучат словата на Христос: *„Милост искам, а не жертва“*. Ето няколко думи в този дух.

Необятна е мъдростта на Евангелието, Божията Премъдрост е неизмерима глъбина! Ние, верните, приемаме Свещеното Писание като божествено слово на спасението и там е концентрирано цялото ни внимание. Тези, които са по-настрана от Църквата чуват някакъв отглас, ехо от Евангелското благовестие… А ония, които са много далеч, до които не достига никакъв отзвук, са петимни да задоволяват духовния си глад, който изяжда и ще изяде душите им, с изкуствената съвременна психо-храна. Тя представлява един сложен микс, нещо като храната за животни, в който са вложени всякакви компоненти, но те като собствено не личат; на тях им е придадена различна форма – точно според различната необходимост. Един микс има формата на „сочно месо“ – с подобаващ вкус – предвиден е за ненаситните гладници, консуматори, които смятат, че трябва да получат всичко, каквото желаят, и имат право да искат и да имат (все повече и повече). Друг от психо-миксовете няма определена форма, притежава леки и приятни, неангажиращи аромат и вкус, и е за ширпотреба. Трети е диетичен, четвърти пък е много скъп, той е само за избраните и т.н., и т.н. А всъщност съдържанието на всички психомиксове е едно и също: хуманистично-либерална, силно антропоцентрична, позастаряла психология, която гали човешкото ухо с примамливи обещания за високи лични постижения или пък напътства със „сигурни“ рецепти към пасивно, позитивно възприемане на действителността като възможно най-добрата: кой каквото си избере. Затова светът ни днес страда безмерно.

Всички тези хора (с миксираната психо-храна) нямат и елементарно понятие за Христовото благовестие, а ние, неговите глашатаи в света, почти не можем да говорим с тях. Ние приказваме това, което знаем, нашите си слова, на нашия си език, а те говорят на своя си. Но каква е разликата помежду ни? Понякога тя изглежда така: ние ги смятаме за заслепени и изгубени, защото не са въцърковени, не се изповядват и причастяват, и не участват по никакъв начин в живота на Църквата, а те ни смятат за едни от просветлените, за добри хора. Ние ги гледаме накриво, а те ни се хилят насреща като на всички и на всичко. Така е с тези на зряла възраст, докато при подрастващите нещата са още по-зле. В болшинството от случаите там няма никакви ценности, никакви скрупули и никакъв морал.

Според някои съвременни специалисти и „богослови“ трябва да променим проповедта си: начина, мястото и формата ѝ. Но дали така няма да „променим“ и Христос, който е Същият „Вчера, днес и во веки“?!

Каква е другата, много по-важна и вечна разлика между нас? Че те се грижат предимно и само за себе си – на това ги учи тяхната философия. Докато ние трябва да се грижим по-малко за себе си, а повече за бедните, страдащите и нуждаещите се, които са около нас. А правим ли го? Защото ако го правим, ние тозчас премахваме границата по между ни, сближаваме различните полюси и запълваме дълбоката бездна с чудната божествената сила на милосърдието. И тогава често въобще не са необходими думи…!

Но било ли е някога по-различно? Имало ли е исторически период, в който по-голямата част от народа да е била отдадена на Бога и да е била свята? С беглите си познания по история аз не мога да си спомня такова време. Времето на Авраам ли бе такова? Не. Може би времето на Ной? Съвсем не. А Христовото време? Какво беше Христовото време? Колко човека вървяха след Него и колко постоянно искаха да Го убият? Колко бяха злите и колко милостивите? Сред иудеите ли имаше правда пред Бога и хората, или сред римляните? Или сред елините? Никъде нямаше правда, никъде нямаше милост. Впрочем точно затова дойдè Христос, затова се наложи да се жертва. За да събере погледите и съзнанието на целия свят към Себе Си, и то на кръста. Нямаше друг пример! И въпреки че Той привлече вниманието на целия сват към разпятието Си, малцина го приеха Възкръснал. Малцина Го последваха.

Няма правда и сега, нямаше и тогава. Нямаше и любов… Те се притесняваха от това, че Господ яде и пие с митари и грешници, вместо да се радват за тях! Те го молеха да си тръгне, защото свините бяха поважни от хората! Те искаха да отпрати хананейката, защото вика, а не им дожаля за болната ѝ дъщеря, заради която викаше. За тях бе поважна съботата, по- ценно мирото, но не и болните им и сакати братя!

Нима Самият Христос не ни показа главно това, че никога и никъде нямаше милост, като отиде при онзи болен, който лежеше парализиран трийсет и осем години?! През всичките тези трийсет и осем години не се бе намерил един единствен човек, който да му помогне да стигне до водата, когато тя се раздвижваше! Защото това каза и самият болен: човек си нямам! Не съм чувал по-страшни думи от тези! Да лежиш трийсет и осем години насред града, при портите, срещу храма… И всред тези милиони хора, които са минали край теб, да се окаже, че не е имало нито един човек?!

Е, какво да се оплакваме ние днес? Нима не е съвършено ясно? *„Милост искам, а не жертва!“* Човешки, прости и напълно разбираеми са думите на Христос, но ние понякога търсим начин да ги усложним, дори да ги изопачим, търсейки оправдание за себе си и за собственото си бездействие.

И ние често излизаме от храма, прекръстваме се благочестиво, и заслепени от собствената си прелест и гордост, подминаваме този, на когото трябва да сторим милост, въпреки че сме пили от извора с живата вода и сме се наситили от мъдростта на Евангелието. †

Снежана ***КОСТАДИНОВА***

ЗЕЛЕНА СВЕТЛИНА

Разказ

Младата железничарка беше дежурна през нощта след Нова година. Седеше на стола в апаратната. В душата ù беше чисто и светло като снега, който се топеше по лицето ù, когато посрещаше и изпращаше влаковете. Отдавна не беше имала толкова положителни емоции като в тази изминала новогодишна нощ и още им се радваше. По морза съобщиха, че бързият влак е излязъл от съседната гара. Момичето сложи червената шапка и тръгна да го посрещне. Застана на перона и се опита да откачи сигналното фенерче, което винаги стоеше на разположение на третото копче на шинела ù, точно на гърдите. Опитът излезе несполучлив. Ами сега? Опита се да откъсне фенерчето заедно с копчето. Не ставаше. Чу изсвирването на влака преди влизането му в тунела. Имаше броени минути до пристигането му на гарата. Опита отново. Нищо. Копчето не пускаше прегърналото го фенерче, а и не искаше да излезе с него на свобода. Включи зелената светлина на злополучния си помощник и зачака притеснено…

Бързият влак изскочи от първия и най-дълъг тунел на Дефилето и затрополи по моста над реката. Машинистът подаде глава от малкото прозорче и наду до краен предел свирката на парния локомотив, сякаш искаше да събуди планината, Искъра и хората от най-отдалечените от линията махали. Очакваше да види вертикалните движения на светлината, че пътят е свободен и безопасен и да профучи, макар и с по-малка скорост, край заспалата гара, на която никога не спираше. На перона ставаше нещо различно. Сигналното фенерче не беше в ръката на дежурния ръководител движение. Зелената светлина струеше от гърдите на младо момиче с дълги, побелели от падащия сняг, коси, което клякаше и ставаше, клякаше и ставаше, срещу летящия към него бързак.

Минути след спирането на влака в Мездра, по морза до София и Варна, се предаде необичайно и извънредно съобщение за новогодишната рационализация на най-младата ръководител движение по Дефилето, която спортува на работното си място, стриктно изпълнява служебните си задължения, а около нея танцува зелена светлина.

И всичко това се беше случило на една малка гара до Първи тунел заради метално железничарско копче заинатило се през зимата на 1955 година. †

Роси ***САВОВА***

ПРИЯТЕЛИТЕ С ВТОРИТЕ МИ РИЗИ

Приятелите с мойте втори ризи
с обърнат гръб стопиха се в сумрака.
До тука бяха старите капризи.
Черта и край! Молебен не дочаках.

Изгребаха до дъно всяка хапка
от нощната трапеза за разтуха,
винóто пресушиха го до капка
и нито се видяха, нито чуха.

От старите албуми оскърбена
ме гледа овехтяла тишината.
Приятелите – моята вселена,
забравиха, че хранех с дух душата.

Ако поискам някога в неволя
поне ръкав закърпен да ми метнат,
ще ми дадат ли, без да им се моля
и без с калема да чертаят сметка?...

ЗАБЛУДИ

Разказвай ти на шапката ми сламена,
че винаги си бяла и добра,
че тичаш боса по следа забравена
из непозната девствена гора.

Разказвай ти на тая стара шапка,
че няма никой да те нарани,
че даваш милион, а вземаш капка
от всичките човешки добрини.

На шапката разказвай! Тя е слама,
едва ли сам-сама ще различи
как сладка е поредната измама
и как от всяка истина горчи.

Разказвай! За пари, за чест и слава,
за светла вяра в утрешния ден...
А аз съвсем небрежно ще се правя,
че всичко туй разказваш го на мен…†

От стр. 3

но имената им са вписани в книгата на небесния мартиролог. И в деня на Страшния съд те ще се явят с окървавените си дрехи и мъченически кръст в ръка за свидетелство на онова страшно време. Споменът за страдалния им подвиг и опазената вяра кънти във вековете и долита върху крилата на безброй народни предания.

А над Царевград Търнов продължават да се вият орляците черни гарвани. Зад планинския рид бавно угасва кървавото око на залеза. Спуща се черният плащ на дълга и непрогледна нощ. И така, ден прихожда, век отхожда...

Столетия след столетия тези прокуденици обитават колиби и земни бордеи в гористите планински усои, далече от света и той от тях. Загубили държава и забравени от „хуманната ренесансова" Европа, Същата Западна Европа, чиито крале и папи са заети с егоистичните си интереси: строят замъци и величествени катедрали, въртят морска търговия, откриват нови континенти, грабят колониите и трупат богатства, устройват бляскави салонни тържества и рицарски турнири. А трубадурите на Уелс и Фландрия ги възпяват в поезия и романтични новели. Но през XV век, когато османските пълчища наближават пределите на Централна Европа, бургундските, фламандските и венециански дожове, херцози и маркизи се сепват уплашено. Свикват трескаво редица събори, формират военни коалиции и мъдруват с фарисейско лицемерие, как да съберат пари и кръстоносна войска, за да „помогнат" на загиващия Православен Изток, с който са разделени и отчуждени канонично още от XI век, заради еретизма, папския абсолютизъм и властовия си егоизъм.

А на Балканите – робите българи продължават да теглят ангарийния хомот по турските чифлици, превиват потен гръб в рудниците и солните мини, измъчени и почернели от праха на пещите и самоковите, въртят ковашкия чук, строят турски крепости, пътища, мостове, воденици, кервансараи, служат в обозните части като гьондери, отглеждат овце и доставят шаяци и кожи за османската армия.

Пътьом се отбиват в бедна и схлупена църквица, палват вощеница и продължават пак нагоре към тъмните лесове и скали, където гнездят свободни орли. Там горе ги чакат техните сиромашки колиби с камениста и неплодородна земя, сред дивата планинска пустош, в чиито преспи зиме вият озъбени вълци и вее мразовитият вятър на самота и изостаненост.

Но ето че в глуха планинска доба се дочува екотът на манастирско клепало. Събужда се робът, задрямал в мъртвешки сън. И пламват десетки бунтовни пожари: Първо и Второ Търновско въстание (1598, 1686); Чипровско (1688); Нишко въстание; Карпошово въстание (1689); Кратовско въстание; Старозагорско въстание (1875); Априлско въстание (1876) и безброй други малки и големи бунтове – векове и векове наред... Всичките удавени в кръв. И в робския полумрак бесилки разперват зловещи крила, свистят ятагани. Подивял башибозук разнася набити на кол отрязани глави.

Трепереща ръка на престарял монах, наведен под светлика на кандилце, написва думите: *„Писах, да се знае*". Пише той за опожарения и ограбен манастир, за (…) заточеници, оковани във вериги...Там ги чакат мрачните и влажни зандани на крепостите в Диарбекир, Багдад, Сен-Жан Д' Акр в Палестина, тъмниците в Кандия на остров Крит.

Ето какво пише изпратеният от Виена в София през 1735 г. католически мисионер Фиделиус за потресаващите жестокости, на които са подложени православните духовници и миряни: „*Няма православна църква в София, която да не е дала мъченически жертви. Окованият в тежки вериги митрополит Симеон Самоковски , облян в кръв, с разкъсани одежди е подложен на жестоки изтезания, окован, изправен пред турския съд. Многократно е принуждаван да приеме мохамеданската вяра. След отказа му, озлобеният Али паша Кюпрюлю го обесва на 21 август 1737 г. зад превърнатата в джамия софийска църква „Св. София". Заедно с него са обесени още 350 души между които 90-годишните монаси Горазд – игумен на Илиянския манастир и Данаил – игумен на Сеславския манастир; тяхната кончина последват и множество избити още свещеници, монаси и видни граждани, чиито имена остават неизвестни".*

(…) През паметния 20 април 1876 г. въстаналите българи са въоръжени със стари и ръждясали кремъклии пушки и пищови, а оръдията им - дървени топове, гърмящи с „кантар топузи". Водачът им Георги Бенковски и десетките други войводи събират оскъдни грошове, дарени от полугладните българските селяни, за да облекат, нахранят и въоръжат въстаническата войска. (…)

Така е и през Освободителната Руско-турска война. Докато българските опълченци са въоръжени с пушките „Бердана" и „Шаспо", модерните немски оръдия „Круп" и стотиците хиляди английски скорострелни пушки „Винчестер" и „Шнайдер", дарени от Англия и Австрия отиват за въоръжаване на любимата османска армия, пазеща свещените интереси на Британия при Босфора и Проливите. (…)

В състава на руската армия през 1877-1878 г., освен българското опълчение, воюват рамо до рамо под бойните знамена руси, украинци, румънци и финландци, които са наши православни братя. Пролятата от всички тях по бранните полета кръв има памет. И тази памет за нас е Националният празник на България – **3-ти март**. **Това е духът на Майка България** и на нейния народ! (…)

Ден прихожда, друг – захожда. Търкалят се годините и времената, докато се изпълни Божието предопределение.

А последната дума ще има Създателят на вселената и Вседържителят на всичко. Той отвори началната страница на тоя свят и в Негова власт е да я затвори. Но тя ще бъде последна страница на този потънал в неправди и отстъпления земен свят, забравил за свещения Нравствен закон, даден му някога от Бога... †

(Публикува се със съкращения – бел. ред.)

Проф. д-р Драгомир ***ЛАЛЧЕВ***

3-ТИ МАРТ – ДЕНЯТ НА ВЪЗКРЕСЕНА БЪЛГАРИЯ

„Не нам, Господи, не нам, а на Твоето име дай слава, заради Твоята милост, заради Твоята истина." **(**Псалом 113: 9).

Тези свещени слова са стих от 113-тия псалом на древната книга Псалтир от Библията. Надписът ***„не нам, не нам, а имени Твоему"*** е част от стиха и е положен върху паметната плоча, монтирана на обелиска на софийския площад „Руски паметник". Под надписа стои датата 19 февруари 1878 г. Този благодарствен възглас от името на целия български народ е отправен едновременно към Бога и към руския Цар Освободител. Но той е изречен най-първо от самият главнокомандващ на освободителната армия – руският император Александър II . С този стих той благодари на Бога – Небесният Цар за благоприятния изход от войната и за закрилата и помощта, която е изпратена на руските воини и български опълченци за победата над петвековния поробител. Затова трябва да знаем и помним, че **великото дело на Освобождението по своята дълбока духовна същност не е човешко дело, а е Божие дело.** То се осъществява по Божия промисъл, а човекът е само изпълнител на Неговата света воля при битката с враговете. Затова Славата от победата принадлежи на Бога! За това, близо 150 години, на Великия вход на светата Божествена литургия в православните храмове на освободена България, освен споменаването на българския народ, войнството и православното духовенство, свещениците споменават на църковнославянски език и името на руския цар Освободител със следните думи: ***„Блаженопочиналия наш Освободител, император Александър Николаевич, и всички воини паднали на бойното поле за вярата и освобождението на нашето Отечество"*** (…)

Знаменателни остават в народната памет думите, изречени с удивление от френския учен и общественик Луи Леже за Възраждането на България: „***чудото на XIX век не е изобретяването на парния локомотив, а възкресението на българите за обществен и държавен живот"***. (…)

През далечната 1393 г., след многократните удари на упорития османския завоевател, загива Второто Българско царство. Това драматично събитие се споменава в съчиненията на средновековните писатели Григорий Цамблак и Йоасаф Бдински. Тогава в небето над царствения Търновград се явяват мрачни поличби, по градските улици прокобно вият псета, предусещащи мириса на кръв, а в небето кръжат орляци грачещи гарвани. Околните хълмове са почернели от многочислената войска на Баязид Ялдаръм. Носят се слухове и апокалиптични предсказания за участта на града. Тежко и мрачно предчувствие гнети народа и водачите му, възглавявани по това време от светия и последен български Патриарх Евтимий, при отсъствието на цар Иван Шишман. Градът е стегнат в удушаващия обръч на османската блокада. Мълвата говори, че е превзет чрез предателство отвътре и дори се посочва името на предателя Асса, отворил една от вратите на крепостните кули. Съсечени са 110 търновски боляри, патриархът е заточен, а народът – разпръснато стадо без пастир. Бляскавата някога столица е срината, а православните ѝ светини – осквернени. Единствените възторжени посрещачи на османския завоевател са богоотстъпните иконоборци, богомили, манихеи, адамити, варлаамити и юдействащи еретици, осъдени през 1360 г. на Противоеретическия събор заради богохулната им ерес. Тези непокаяли се и съборно анатемосани врагове на православната вяра щастливо си отдъхват при влизането на османския завоевател. За тях той е освободител и те тържествуват злорадо наедно с полумесеца над смазаното и унижено Православие. (…) Ето защо за връхлитащите бедствия и катастрофална деградация в обществото са виновни не само чумните епидемии, глада и разоренията от латинските рицари, но и разлагащите обществото ереси, съпроводени с предателства. **Занемарен е свещеният Нравствен закон, даден от Бога на балканските народи**, враждуващи по това време помежду си, пренебрегващи правдата и отстъпили от каноничната чистота на вярата. Затова Небесният щит се отдръпва от тях и ги оставя в ръцете на чуждоземни и иноверни завоеватели. Историята е препълнена с такива горчиви примери.

Безброй пленени българи, гърци, сърби са отведени и продадени като добитък по робските пазари в Одрин, Триполи, Бейрут, Александрия, Багдад и в Кандия (на о-в Крит). Военопленниците – боси, окъсани и гладни, омотани в дрънчащи вериги, вървят месеци наред пеш по дългия Диагонален път: от Будапеща и Мохач – Белград – Ниш – София – Пловдив – Одрин - Цариград. От поклащащите се върху конете плетени кошове, поглеждат разплаканите очи на пленени християнски деца, чиито сълзи капят по студения калдъръм. А укрилите се в крайпътните дъбрави българи от Пиротско, Годечко и Радомирско гледат тревожно и жалостно пленените колони и сътворяват за тях песента „Трите синджира роби". (…)

Малкото оцелели манастири затварят порти, а монасите тръгват по мъгливите друмища към някои, все още свободни княжества в Сърбия, Влахия, Молдова и Киевска Русия. На поста си тук остават само малцината верни и храбри войводи и севасти, бранещи крепостите при Никопол, Ловеч, Шумен, Варна, София, Самоков, Ихтиман, Враца, Сливен, Ямбол, Мъглиж... Мнозина от тях падат с меч в ръка сред димящите развалини на крепостите, защитавайки отеческата вяра, честта и живота на своите майки, сестри и бащи. Тези доблестни български воини от векове лежат в незнайни гробове по бранни полета,

Продължава на стр 6

Ивелина ***ЦВЕТКОВА***

НА ГРАНИЦАТА МЕЖДУ ДОБРОТО И ЗЛОТО…

Интервю със свещ. Л. Лазаров

Днес ще ви разходя в един свят, толкова широк, че в него мъдростта се простира навред. Наскоро определих една **книга** – небесна, не земна, а силата ѝ е извлечена от мъдростта, за това да обединим силите си в едно, да бъдем задружни. Но тя е и на спомените, с трайната следа, която напомня за себе си днес.

„По широкия свят“, така е озаглавена, а неин автор е свещ. Лъчезар Лазаров. Разказите, есетата и очерците в нея така умело са преплели красивото и стойностното, а поезията някак е открила точните места на мъдростта и с красивия си ритъм тактува по белия лист, и ти става още по-хубаво. Тактува така, както времето отмерва всичко, а чрез перото на автора умело е пресъздало спомени, исторически сведения, интересни факти. (…)

Добре дошли в „Откровено за вас“, отец Лъчезар! Творческото Ви перо издава най-топлия тон на гласа, който съществува във всичко, което обичаме, а разходките из чудни места може да накара читателя да спи като къпан, сякаш дава нов живот. Природата оживява, реката-огледало се пълни... Докъде се простира широкият свят на твореца във Вас?

Здравейте, Ивелина! Нека и вашите читатели и почитатели да са живи и здрави, и много радостни!

Едва ли мога изчерпателно и категорично да отговоря на Вашите въпроси. Това, което мога да споделя чистосърдечно, е, че наистина много обичам да пиша, и да чета, разбира се. Тази любов към словото определено живее в мен от съвсем ранна възраст. Литературата – от любим предмет в училище се превърна в нещо много повече. В ученическите си години си спомням, че най-много ме впечатляваше майсторското слово: поезия, проза… пълнокръвният художествен герой – изобщо всичко, стига да откривах в тях красота и истина. По-късно изучавах красноречие в една от най-древните му форми – омилетиката. Моят учител по омилетика и днес е жив и здрав, и освен многото си трудове, пише разкази под псевдонима Янчо Михайлов. Но не само това. Аз не смятам себе си за писател… В България има такива корифеи на словото, че по-скоро моите опити са стремеж да им подражавам, чрез това, което аз искам да кажа на хората. (…)

Искърското дефиле е известно със своята красота. Скалите някак величествено прегръщат всичко живо, дори и Искър, разливащ се и край Черепишкия манастир. Вие разказвате и за Седемте престола (…) и много други чудни места. В текстовете Ви всичко разцъфва за нов живот. „Като огромна разтворена книга е онова място в Стара планина“, казвате. Присъства ли дефилето и в поезията Ви, и открил ли сте кое е това вълшебство, което вдъхновява толкова много творци там, дори и Вазов, Змей Горянин, Елин Пелин?

Безспорно природата, като величествено Божие творение, винаги е вдъхновявала творците. Аз смятам това за чисто и полезно вдъхновение. Съзерцанието на творението, както казват най-великите учени, води към познание за Самия Творец. А познанието за Бога е мъдрост, заключава Свещеното писание. Искърският пролом наистина е уникално красиво място. И като такова, то не остава незабелязано от известните български писатели, които споменахте. Според мен, това е неслучайно съчетание на време и място – Божие предопределение. Прокарването на линията София – Роман, съвпада с момент, когато държавата ни и тези бележити наши творци са в едни трудни и преломни времена – времена на изпитания (а ние, пишещите, знаем, че когато сме в такова състояние, думите, като че ли, сами извират от душите ни). Те, както разказват някои исторически сведения, напускат София, за да се откъснат от проблемите… И не само. Заради свободния и буржоазен дух на творците ни, които знаем, че за едно кафе с влака са пътували и до Париж. И може би затова тук се раждат емблематични произведения от българската класика. Откривайки тези древни и чудни селца с вековна история, досега скрити „в пазвите на чутовния Балкан“ те с право се удивляват от духа им, от страданията и тежкия живот на балканджиите, но и от техните широки сърца и благородни души.

Разкажете Ви се преплитат с много мъдри цитати – поезия, съчинения, такива от Библията, от много светци. Съвременният човек иска живот без правила. Често срещаме и лъжата в дните. „Лъжейки, не само скриваш истината, но представяш като лъжа и думите на ближния си, които най-вероятно са истина.“, пишете. Трябва ли да знаем що е истина или тогава ще срещнем лъжата?

Нашето време е време на лъжи. Днес, накъдето и да се обърнем, окото ни грабват картини, които не са истински. (…) Множеството съвременни форми и лица на лъжата са майсторски прикрити и завоалирани с методите на съвременната манипулация. Тук правя уговорката, че въобще не говоря за конспирация! Връщането назад, опита да преживееш, макар и за кратко, едно недалечно минало, без Холивудски продукции, без виртуално пространство, с общовалиден морал и високостойностни нравствени ценности… Етика без компромис и човечност на всяка цена… Това може да стане много лесно! Опитайте се само за една година да спазвате повелите на Църквата по отношение на живота на християнина, (…) и тогава пак ще си говорим за истина и лъжа.

Защо колкото са по-живи душите ни, толкова повече страдаме?

Наистина, колкото са по-живи душите ни, толкова по осезаеми ставаме за мъката на този свят, за неговата обреченост. Коравосърдечният човек не страда, той е безчувствен за мъката на ближния… Но това състояние е много по-страшно от първото! Безчувствието и коравосърдечието са симптоми на духовна слепота и душевна болест, на духовна смърт. Те са пустота и безчовечност! И обратно: страданията тук и сега не са трагедия, те не са крах, нито провал за човека. Те са реалност. Проблемът на днешния човек е, че той винаги иска да доминира, да бъде силен, да контролира и да владее…, че се страхува от слабостта! А тя, слабостта, е най-естественото състояние на земния човек. Именно тя прави човека милосърден, състрадателен и щедър. В това е смисълът на човешкия живот. Тогава човек, лекаполека, започва да вижда чудесата, които го заобикалят и спира да се страхува от собствената си слабост. Дори тя започва да носи особена и неземна утеха и топлина, защото всички сме слаби и грешни, дори и тези които мислят себе си за силни и недосегаеми. Та нима това не е най-голямата заблуда?... Тогава сърцето ни се изпълва с мир и топлина, отварят се и очите ни за Бога – да Го почувстваме, да Го осъзнаем, доколкото това е възможно, и накрая – да Го обикнем, разбирайки, че ние сме част от Него… Това е път, който не е нито лек, нито кратък… Но това е път, по който всяка една крачка зарежда човека с неземно удовлетворение и чудна благодат.

А коя граница ни е нужна и важна – и сега, и преди, и винаги?

Не можете да ме объркате с този въпрос. Навярно ще прозвучи тривиално и старомодно, но това е границата между доброто и злото. Гласът на съвестта в човешката душа определя тази граница. Нашето съвремие, псевдофилософията и псевдонауката днес желаят да го заглушат, но това няма как да стане. Ако не чуваме гласа на нашата съвест, значи вече нещо не е наред. Тогава ние трябва да спрем. Да затворим и да затулим земните си сетива и да напрегнем духовните си слух и взор, за да го чуем, и то – на всяка цена.

Кой рисува границата, къде и как? За границите в живота ни, за границите в миналото и днес, читателите могат да разберат чрез моите размисли в „Граница“, намерили място в книгата ми.

Ще цитирам думи от Ваш текст: „Каруцата е в калта; тя може да бъде извлечена от там, само ако всички обединим силите си в едно, ако бъдем задружни. Ако знаем какво правим в делниците и в празниците си, а не продължаваме с нашите половинчати истории и безсмислена житейска загриженост „какво ще ядем утре“ или какво ще стане утре... Днес подготвяме утре. И в този живот подготвяме вечността: каква да бъде – вечен живот или вечна смърт.“

Как можем днес да подготвяме утре? Можем ли да бъдем по-сплотени всички?

Теоретически – да. Сигурен съм, че и на практика съществува възможност това да стане, да сме сплотени и обединени. Но за това трябва обща идея, обща кауза, общ идеал. Тези елементи според мен насила бяха отнети от нашето общество през годините. Като цяло идеалите се замениха с бездушни идоли. Ако се върнем назад във времето, ще видим че е имало периоди от историята ни, когато ние сме били единни и сплотени. Нашата нация не е водена от мегаломански империалистически идеи и стремежи. Българският велик народ е бил обединен, сплотен и устремен около един културен идеал. Той се превръща във велика нация винаги когато мъдрите му водачи запалват в него искрата на вярата и книжовността – културата. Това е похвално и само по себе си представлява прецедент в световната история. Аз съм сигурен, че ние

можем да повторим този подем, тогава, когато осъзнаем и преосмислим тази истина в нашето време. Едва ли ще стане точно днес, когато сред народа ни властват суеверието безверието, маловерието, безродието, страхът и неграмотността...

Вие сте създател на вестник „Искри“, а пулсът му е духовното. Правите ли някакво сравнение с това, което сте чели преди, и сега. Кое време е по-мъдро в света на Твореца – миналото или настоящето?

Безспорно миналото. Преоткриването на истината е в честия поглед назад. Днешното ни време е лишено от мъдрост. Това бе прогнозирано и предречено от много мъдри писатели и вярващи учени. Аз обичам да цитирам светци, защото в тях винаги обитава божествената мъдрост, която е над светската. Но деградацията на времето и обществото ни и изпростяването му не е убягнало и на светски естети и писатели, като Томас Елиът. Според него некрологът на XX в. ще бъде: „Тук живяха свестни и безбожни хора. Техният единствен паметник е един асфалтов път и хиляди изгубени топки за голф”.

Парадоксалните следствия от т.нар. научно-технически прогрес, според Елиът са:

Продължава в бр. 36